

забезпечення ефективності індивідуальної освіти. *Перспективи та інновації науки*. 2023. № 11 (29). С. 306–316.

Карнаш Максим Олегович,
*професор кафедри архітектури та будівництва,
доктор технічних наук, професор,
ЗВО «Університет Короля Данила»,
м. Івано-Франківськ, Україна;*
Жовтуля Любомир Ярославович,
*доцент кафедри архітектури та будівництва,
кандидат технічних наук,
ЗВО «Університет Короля Данила»,
м. Івано-Франківськ, Україна;*
Васечко Валентин Богданович,
*асистент кафедри архітектури та будівництва,
ЗВО «Університет Короля Данила»,
м. Івано-Франківськ, Україна*

РОЗВИТОК СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЯМИ В МСП ТА СТАРТАПАХ ЗА ПІДТРИМКИ ЗВО

1. Вступ

Для того, щоб бізнес був успішним у довгостроковій перспективі, необхідні інновації. Створюючи нові знання та ідеї, створюючи нові можливості для передачі знань і технологій бізнесу та допомагаючи студентам, вдосконалювати свої підприємницькі навички, заклади вищої освіти відіграють вирішальну роль у стимулюванні та розвитку корпоративних інновацій. ЗВО можуть бути ключовими гравцями у просуванні бізнес-інновацій, надаючи стартапам консультації та створюючи довготривалі мережі співпраці.

У цьому матеріалі досліджується роль закладів вищої освіти у сприянні впровадженню практик управління інноваціями малими-середніми підприємствами (МСП) та стартапами під час їхньої трансформації до екологічно сталих інновацій. З цієї точки зору ми провели порівняльне дослідження системи управління інноваціями (СУІ) відповідно до стандарту ISO 56002:2019. Дослідження має на меті всебічно вивчити участь вищих навчальних закладів у сприянні інноваційному менеджменту МСП та стартапів протягом їхнього переходу до інноваційних екологічно сталих практик. До аналізу були включені

компанії з кількох європейських країн, таких як Фінляндія, Литва, Україна, Болгарія та Румунія.

2. Огляд літератури

Розглянуті попередні дослідження та наукові праці з даного напрямку свідчать про те, що ЗВО можуть відігравати значну роль у підтримці МСП та стартапів у впровадження інновацій. Наприклад, Van Goolen та ін. (2014) висвітлюють концепцію міжнародних інноваційних лабораторій як платформи для співпраці та обміну знаннями між МСП та бізнес-школами. Аналогічно, Fitzky та ін. (2023) стверджують, що МСП можуть навчатися в університетах, щоб підвищити свій інноваційний потенціал. Swetloff (2023) підкреслює роль ВНЗ у передачі інновацій у промисловість та сприяттє створенню стартапів, які інвестують у проривні технології.

Tidd, Joe & Bessant, John. (2021) наголошують на важливості управління інноваціями відповідно до технологічних, ринкових та організаційних змін. Хоча їхній фокус ширший, їхнє розуміння систем управління інноваціями може сприяти розумінню того, як ЗВО можуть підтримувати МСП та стартапи у впровадженні стандартів ISO 56002:2019.

Загалом, існуюча література свідчить про зростаюче визнання ролі ЗВО у підтримці МСП та стартапів в управлінні інноваціями, хоча і з обмеженим фокусом на питаннях сталого розвитку та «зеленого» переходу. Запропоноване дослідження має на меті заповнити цю прогалину шляхом вивчення того, як ЗВО можуть ефективно допомагати МСП та стартапам у впровадженні стандартів ISO 56002:2019 з особливим акцентом на «зелених» інноваціях та переході до сталого розвитку. Завдяки міжнародному дослідженню, робота має на меті надати цінну інформацію про найкращі практики, виклики та можливості для підтримки інновацій під керівництвом ЗВО в контексті сталого розвитку.

3. Методологія

Дослідження було проведено на восьми МСП та стартапах з різних європейських країн, включаючи Фінляндію, Литву, Україну, Болгарію та Румунію. Кожна компанія брала участь у методичному процесі оцінки, який тривав близько трьох годин. Протягом цих сесій використовували інструмент оцінки зрілості систем управління інноваціями (MIMS) для оцінки існуючого стану СУІ кожної компанії на основі вимог, викладених у стандарті ISO 56002:2019. Методологія MIMS спеціально розроблена для оцінки ефективності цих систем у просуванні успішних бізнес-практик, що впливають на довгострокове зростання компанії.

Процес збору даних завершився в середині квітня 2024 року. Дослідники брали інтерв'ю у представників компаній, які перебувають на керівних посадах та добре обізнані з діяльністю компанії. Додатковими учасниками інтерв'ю були

представники вищих навчальних закладів, які також надавали підтримку перекладачів у випадках, коли міг виникнути мовний бар'єр. Зустрічі були задокументовані, записані та проаналізовані тематично, щоб гарантувати глибоке розуміння кожної ситуації, характерної для оцінюваної компанії. Дослідження дозволило ретельно вивчити кожен окремий випадок, а також виявити загальні закономірності в різних галузях або країнах, знаходячи цінні спостереження, які можуть бути актуальними в різних контекстах.

4. Результати та висновки

Дослідження включало оцінку MIMS у восьми різних МСП: 1 з Фінляндії (FI1), 2 з Литви (LT1; LT2), 2 з Румунії (RO1; RO2), 2 з України (UA1; UA2) та 1 з Болгарії (BG1). Аналіз зрілості системи управління інноваціями (СУІ) та відповідності настановам ISO 56002:2019 у кожній компанії базувався на 6 аспектах: контекст, лідерство, планування, підтримка, операції та постійне вдосконалення (див. Рисунок 1). Це дослідження має на меті покращити наше розуміння та використання СУІ шляхом ретельного дотримання стандартів ISO 56002:2019. Наразі організації використовують окремі аспекти ISO 56002:2019 як засіб для стимулювання інновацій, однак без систематичної основи. Це іноді призводить до непослідовності та нездатності повністю використати потенційні перспективи для більш суттєвих проривів.

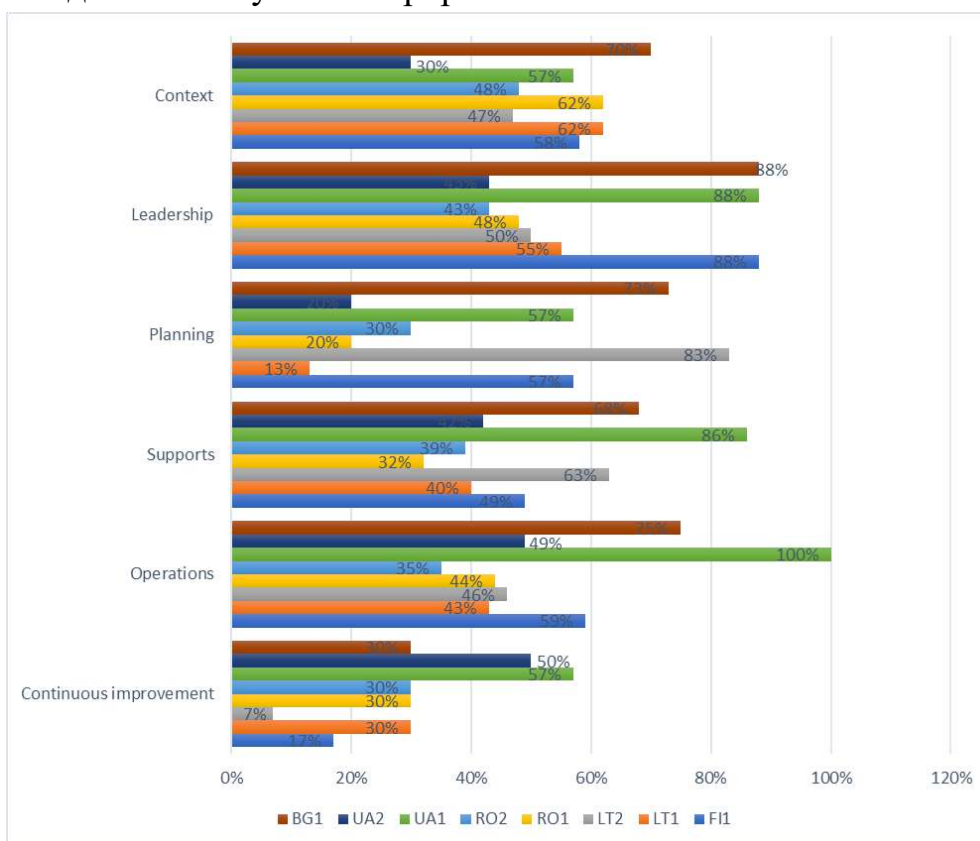

Рисунок 1. Рівень приведення МСП у відповідність до настанов ISO 56002:2019

Порівняння всіх результатів керівництва за стандартом ISO 56002:2019 показує помітні відмінності в результативності як в окремих організаціях, так і

між різними компаніями. Керівництво продемонструвало більшу прихильність до правил і рекомендацій, особливо з точки зору відданості справі, але прослідковуються труднощі з належним визначенням і формулюванням позицій, обов'язків і принципів. Короткий кореляційний аналіз, що стосується лише опитаних підприємств, показав, що лідерство є найбільш важливим на операційному рівні. На противагу цьому, безперервне вдосконалення продемонструвало найнижчий рівень ефективності, що характеризується поширеними недоліками в процедурах оцінювання та внутрішнього аудиту. Безперервне вдосконалення демонструє негативну кореляцію з плануванням, що вказує на необхідність подальших досліджень у цій сфері. Кореляційний аналіз свідчить про «замкнутий цикл» впливу між операціями, плануванням, підтримкою та вдосконаленням, підкреслюючи критичну роль операцій та лідерства, що є гіпотезою, яка потребує глибшого дослідження. Ідентифікація категорій планування та підтримки виявила значні недоліки в організаційних структурах та інноваційних портфелях, підкресливши потребу в удосконаленні фундаментальних процедур. Операційна діяльність продемонструвала майстерність на наступних етапах, таких як розробка та розгортання рішень, що свідчить про ефективне управління проектами на етапі їх реалізації. Дослідження показує, що, незважаючи на наявність певних індивідуальних сильних сторін, вкрай важливо внести комплексні зміни в планування, підтримку і постійне вдосконалення з метою поліпшення довгострокового управління інноваціями відповідно до керівництва ISO-56002:2019.

Опитування керівників компаній не лише допомогло з'ясувати, які елементи ІСМ застосовуються в компаніях, а й підвищило обізнаність щодо питань сталого розвитку та зеленого переходу. По суті, опитування стало інструментом для розуміння того, які процеси потребують більшої уваги для досягнення менш шкідливих для клімату результатів.

Дослідження, проведене в рамках проєкту ІЛСА, висвітлює ключову роль закладів вищої освіти (ЗВО) у підтримці малих та середніх підприємств (МСП) та стартапів у впровадженні сталих інноваційних практик. Використовуючи стандарт ISO 56002:2019, дослідження виявило різноманітність у впровадженні цих практик серед МСП, з проблемами в плануванні та підтримці, що вказує на потребу вдосконалення. Дослідження також підкреслює важливість подальших досліджень у сфері управління інноваціями та ролі ЗВО в цьому процесі, включаючи міжгалузевий аналіз та міжнародні порівняльні дослідження для кращого розуміння контекстуальних впливів на ці практики. Такі дослідження можуть сприяти подальшій еволюції систем управління інноваціями МСП та сприяти їхньому сталому розвитку.

Подяки

Цей матеріал було підготовлено за підтримки проекту ILCA (<https://ilca-project.eu/>) в рамках EIT HEI Initiative – Capacity Building for Higher Education, що фінансується Європейським Союзом.

Список використаних джерел

1. Unger, M., Marsan, G. A., Meissner, D. et al. (2020). Нові виклики для університетів у трикутнику знань. *Журнал трансферу технологій*, 45, 806–819. URL: <https://doi.org/10.1007/s10961-018-9699-8>
2. Van Goolen, R., Evers, H., & Lammens, C. (2014). International Innovation Labs: An Innovation Meeting Ground between SMEs and Business Schools. *Procedia Economics and Finance*, 12, 184–190. URL: [https://doi.org/10.1016/s2212-5671\(14\)00334-7](https://doi.org/10.1016/s2212-5671(14)00334-7)
3. Tidd, Joe & Bessant, John. (2021). Managing Innovation Integrating Technological, Market and Organizational Change. URL: https://nibmehub.com/opac-service/pdf/read/Managing%20innovation%20_%20integrating%20technological.pdf
4. Fitzky, I., Lang, C., Baltes, G. H. (2023). What Can SMEs Learn from Universities?: Transferring Entrepreneurship Education Knowledge from the University to the Corporate World. In: Block, J. H., Halberstadt, J., Högsdal, N., Kuckertz, A., Neergaard, H. (eds) *Progress in Entrepreneurship Education and Training. FGF Studies in Small Business and Entrepreneurship*. Springer, Cham. URL: https://doi.org/10.1007/978-3-031-28559-2_14
5. Swetloff, A. (2023, December 20). Spinning Out Greentech Start-ups. *CHIMIA*, 77(12), 827–829. URL: <https://doi.org/10.2533/chimia.2023.827>